

**Східноукраїнська організація
«Центр педагогічних досліджень»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ**

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ
НА ПРАКТИЦІ ДОСЯГНЕНЬ СУЧАСНОЇ
ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ»**

11–12 травня 2018 р.

**Харків
2018**

УДК 37.01+159.9(063)

А 43

А 43 Актуальні питання застосування на практиці досягнень сучасної педагогіки і психології: Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 11–12 травня 2018 р.). – Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2018. – 104 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37.01+159.9(063)

© Автори статей, 2018
© Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2018

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ

ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ
ДОРΟΣЛИХ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ
БАТЬКІВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Глобак Ю. С. 6

ДОСВІД СПІВПРАЦІ ШКІЛЬНОГО ЄВРОКЛУБУ
З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ (З ДОСВІДУ РОБОТИ
ЄВРОКЛУБУ «БДЖІЛКА» ХАРКІВСЬКОЇ
СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ШКОЛИ № 73)

Подчернясва Н. Д. 10

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Почуєва В. В. 13

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИСЛІВ'ІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ІЗ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Рибак Т. М., Лєсь Т. В. 16

ІНШОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Скіба Н. Я. 18

ЗНАЧЕННЯ РІЗНОМАНІТНИХ ВИДІВ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ
ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ
ПІЗНАВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ШКОЛЯРІВ

Фогель Т. М., Гончаренко Н. Л. 21

НАПРЯМ 2. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ,

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

ТЕХНОЛОГІЯ ОСВІТНЬОГО ІНЖИНІРИНГУ
НА ОСНОВІ МЕТОДУ ПАТТЕРН

Докучасва В. В. 24

ПРОБЛЕМАТИКА КРЕАТИВНОСТІ ТА ІНТЕЛЕКТУ
У НАУКОВИХ РОЗВІДКАХ: ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ
ЧИ ПРОТИСТАВЛЕННЯ

Скакун Н. С. 28

PROFESSIONALLY ORIENTED ENGLISH
FOR FUTURE ECONOMISTS

Sotnyk O. O. 32

НАПРЯМ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ РОЗВИТКОМ ВИХОВАТЕЛЯ
В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Зварич І. В...... 36

ТЕАТРАЛЬНО-СЦЕНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Кардаш І. М. 39

НАПРЯМ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

НЕОБХІДНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ
У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Гириловська І. В...... 43

РОЛЬ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ АНАЛІТИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Іщенко В. С. 46

АКТУАЛЬНІСТЬ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ
ЩОДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Маятіна Н. В...... 50

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗВО

Павлюк А. Є...... 54

НАПРЯМ 5. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОСОБЛИВОСТІ КРЕАТИВНОСТІ МУЗИКАНТІВ-ПРОФЕСІОНАЛІВ

Кутєпова-Бредун В. Ю. 58

МОТИВАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ТА ЇЇ НАДІЙНІСТЬ ЯК ЦІННІСНИЙ ОРІЄНТИР

Лантух І. В...... 60

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ БІХЕВІОРИЗМУ
В СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Мельничук І. Я...... 64

АНАЛІЗ ПОДХОДІВ К ІЗУЧЕННЮ ПАМ'ЯТІ

Прядко Н. В. 67

НАПРЯМ 6. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

ДО ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ ПТНЗ

Павлюк О. Д...... 72

КОРЕКЦІЙНИЙ ВПЛИВ АРТ-ТЕРАПІЇ НА ПРОЦЕС

СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Стецюняк С.-М. І...... 75

НАПРЯМ 7. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПСИХОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ

НА ЕКОНОМІЧНУ ПОВЕДІНКУ НАСЕЛЕННЯ

Єременко Л. В...... 79

ДОВІРА ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ВІДНОШЕННЯ

Лисенко Д. П...... 82

КОМУНІКАТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ

СОЦІАЛЬНОГО КОНФЛІКТУ У РІЗНИХ СФЕРАХ

СУСПІЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Петренко І. В...... 84

НАПРЯМ 8. МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

МЕТОДИ БІОЛОГІЧНОГО ЗВОРотноГО ЗВ'ЯЗКУ

В КОРЕКЦІЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ

З ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Сторожук О. М...... 88

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ИЗУЧЕНИЮ ПРОБЛЕМ ЛЮДЕЙ

С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ

Храмцова В. В., Колганов И. А...... 91

НАПРЯМ 9. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

ВПЛИВ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР НА ЕМОЦІЙНУ СФЕРУ

МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Данько Є. Є...... 94

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

ЕМОЦІЙНО-ПОЧУТТЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ

СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Олексієнко І. А...... 97

ПЕДАГОГІЧНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА

ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Тимченко О. В...... 100

КОМУНІКАТИВНО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО КОНФЛІКТУ У РІЗНИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Петренко І. В.

*кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник
лабораторії психології спілкування*

**Інститут соціальної та політичної психології
Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, Україна**

Специфікою сучасного українського суспільства є множення професійних, етнічних, релігійних, культурних протиріч, що зумовлює посилення загального конфліктогенного фону. Окрім того основною тенденцією розвитку соціальних процесів сьогодні є трансформація традиційних форм та зв'язків й послідовне формування якісно нового типу організації й функціонування суспільства. Ігнорування такого процесу породжує зростання соціальної напруги, нерівності, дискримінації, поляризації соціальних груп, що становить основне джерело виникнення дійсних та потенційних, вірогідних соціальних конфліктів. Розв'язання та врегулювання цих конфліктів можливе лише за умов досягнення їх учасниками узгодженості, взаєморозуміння у спосіб проведення переговорів, публічних дискусій, відкритого обговорення, соціального діалогу тощо. Останнім часом трансформуються й еволюціонують існуючі погляди щодо конфліктної взаємодії як негативного явища, що потребує своєї елімінації. Відбувається його розуміння як такого, що реалізує позитивні функції і є невід'ємним елементом соціального життя людини. Акцент у такому разі переноситься з необхідності ліквідації, нівелювання конфліктних явищ на їх врегулювання, що дає змогу мінімізувати негативні наслідки проблемної ситуації і, більш того, діставати позитивного кумулятивного ефекту від результатів конфліктного процесу. Ефективність конфронтації впливає з того факту, що конфлікт веде до зміни, зміна спрямовує до адаптації, адаптація скеровує до виживання [6, с. 8].

Соціальний конфлікт – це стимул до інноваційних перетворень, це виклик, що вимагає творчої реакції. Саме тому конструювання комунікативних технологій щодо запобігання і врегулювання соціальних конфліктів в ситуації суспільних змін набуває особливого значення і є перспективним напрямком наукових досліджень.

Розгляд різноманітних наукових джерел відносно конфліктологічної проблематики дає змогу зробити узагальнення про наявність трьох основних груп (або типів) конфліктів, а саме: внутрішньоособистісні конфлікти, соціальні конфлікти і зооконфлікти. До основних видів *соціальних*

конфліктів відносяться: міжособистісні конфлікти; конфлікти, що відбуваються між малими, середніми і великими соціальними групами; міжнародні конфлікти між окремими державами і їх коаліціями [2].

Теоретико-методологічний аналіз дав змогу зробити уточнення щодо визначення поняття соціального конфлікту, обґрунтувати допустимі границі його проблемного поля, а також поглибити розуміння сутності конфліктів й перейти до їх феноменологічної характеристики.

Соціальні суперечності, антагонізми, протистояння виникають тільки у ході міжсуб'єктної *взаємодії*, тобто такі розбіжності не можуть існувати самостійно, поза своїх конкретних, реально визначених носіїв. В контексті проблеми вивчення конфліктів ця ознака, властивість може характеризуватися як *біполярність*, що визначається одночасно і через взаємопов'язаність, і через контроверсію сторін. Однак біполярність як така ще не означає дієве «зіткнення» двох різних засадничих начал. Їх реальна супротивленість виявляє себе не тільки через їх порівняння, уподібнення, але й через їхнє протистояння, що допускає змагальність, боротьбу, активну взаємодію, спрямовану на подолання цієї контроверзи. Таким чином, другою фундаментальною ознакою, обов'язковим атрибутом соціального конфлікту після біполярності стає *активність*, спрямована на подолання розбіжностей. Ще одним критерієм, на підставі якого можна характеризувати явище соціального конфлікту, – є наявність *суб'єкта / суб'єктів* як носіїв або виразників міжособистісного чи міжгрупового конфлікту. Саме цим конфліктна взаємодія виокремлюється серед *суперечностей*, сторони таких контроверз не завжди представлені своїми суб'єктами [3]. До того ж, на думку Г. М. Андрєєвої, дискусійне питання про те, «чи є конфлікт лише формою психологічного антагонізму (тобто чи достатньою для констатації ускладненої взаємодії є репрезентація протиріччя у свідомості людини) або ж обов'язковою його умовою стає наявність конфліктних дій», можна вважати вирішеним у тому розумінні, що «обидва компоненти є обов'язковими ознаками конфлікту» [1, с. 93].

Виокремлення інваріантних характеристик соціального конфлікту дало змогу обмежити границі його предметного поля і визначити цей феномен. Таким чином, на наш погляд, *соціальний конфлікт – це біполярне явище (протистояння протилежних парадигм), що має свій вияв у активності суб'єкта (та/або суб'єктів), спрямованої на подолання контроверсійних позицій*. У даному контексті під парадигмою розуміється деякий, обумовлений часом та обставинами, сталий на певний період суспільного життя стиль, традиція, цінність, концепція, поведінкова модель, генеральна ідея, закон, за зміною яких можна застосувати граничні умови.

Через те що дії опонентів у конфліктній ситуації спричиняють один на одного значний вплив, то в будь-якому разі вони обов'язково набувають характеру взаємодії. Конфліктна поведінка особистості, як особливий тип активності, цілком природно характеризується своїми, прита-

манними тільки її принципами, стратегіями (способами), тактиками (прийомами) і піддається комунікативно-технологічному врегулюванню.

Соціально-психологічна технологія, зокрема і комунікативна технологія, визначається як алгоритм, процедура здійснення дій у різних областях соціальної практики. *Соціально-психологічна технологія – це спосіб реалізації суб'єктами діяльності складного процесу, який здійснюється шляхом розподілення його на ряд конкретних взаємопов'язаних процедур і операцій, що мають своє однозначне, обов'язкове виконання і ведуть до досягнення поставленої мети на високому рівні ефективності* [4, с. 48].

Соціально-психологічну комунікативну технологію необхідно означувати не стільки як систему з жорсткою регламентацією і організацію суспільного життя, скільки як засіб його стимулювання до самовдосконалення, саморозвитку і самоорганізації [5]. Причому таке регулювання, зокрема й соціального конфлікту, може здійснюватися на різних рівнях соціального функціонування (за допомогою мікро-, мезо-, макро-, метатехнологій) у різноманітних сферах суспільної практики (наприклад, освітньої, сімейної, професійної, мережевої комунікації тощо) (див. рис.).

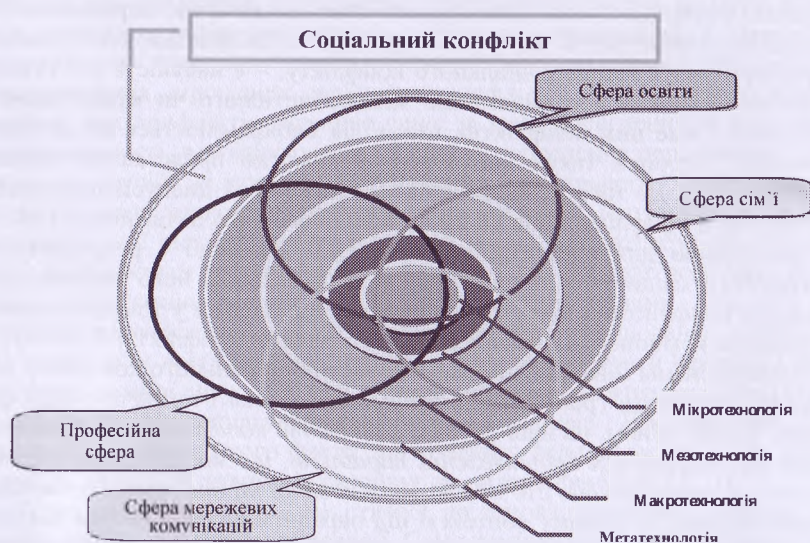

Рис. Евристична модель «Комунікативно-технологічне врегулювання соціального конфлікту у різних сферах суспільної практики»

Таким чином, врегулювання соціальних конфліктів залежить від особливостей комунікативно-технологічної організації простору спілкування його суб'єктів, а розроблення і застосування комунікативно-технологічному підходу до вирішення соціальних конфліктів у різних сферах суспільної практики є перспективним напрямком сучасних психологічних досліджень.

Література:

1. Андреева Г. М. *Социальная психология* / Г. М. Андреева. – М.: Наука, 1994. – 324 с.
2. Анцупов А. Я., Шипилов А. И. *Конфликтология: теория, история, библиография* / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – М.: Дом Советов, 1996 – 143 с.
3. Гришина Н. В. *Психология конфликта* / Н. В. Гришина. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2008. – 544 с: ил. – (Серия «Мастера психологии»).
4. Марков М. *Технология и эффективность социального управления* / М. Марков. – М.: Прогресс, 1982. – 267 с.
5. Петренко І.В. Особливості конструювання соціально-психологічних технологій у просторі освіти /І.В. Петренко// Науковий вісник Херсонського державного університету. Збірник наукових праць. Серія «Психологічні науки». Вип. 3. – Т. 2. – Херсон: «Видавничий дім «Гельветика», 2017. – С. 186-190.
6. Goddard R. *The Healthy Side of Conflict* / R. Goddard // *Management World*, 1986. – Vol. 15. – P. 8-12.